

bestrijken. 't Is de bekende walgelijke lucht van „het zoodanige”, gelijk de complimenteuse Javaan beleefdheidshalve de opium noemt, en de oorzaak is niet ver te zoeken. Op de bamboe *baleh baleh* 1) in een der huisjes zit de bewoner, de lange haarvlecht opgerold tegen den schedel en rookt uit een lange pijp een bal *madat*, verfoeilijk mengsel van opium en tabak. Zou, met *die* lucht in den neus, Thomas Corneille ooit zijne versregels neergeschreven hebben:

Quoiqu'en dise Aristote et sa digne cabale,
Le tabac est divin, il n'est rien qui l'égale.

Inderdaad, dit is *bijna* de lucht van de opiumkit — hier niet ver te zoeken — die men, eens geroken, nooit vergeet, zoo min als van de stekelige vrucht des doerènbooms, als van de *parem* 2) op het lichaam der Javaansche vrouw, als van de ransige klapperolie in haren gitzwarten haarwring, als van geweekte indigobladeren, als van den *badjoe* des bezweeten koelies...

In de nauwere straten van dit Chineesche kwartier, bochtig en dooreenloopend als die van een *ghetto*, heeft het zonlicht somwijlen moeite door te dringen. Maar toch, het komt er — wat is veilig tegen de indische zon? Het barst door reten en scheuren, het schiet onder luifels en daken, het schittert op verglaasde dakpannen of brandt met laaien gloed op het pleister der muren.

Zijn weg door dezen mongoolschen doolhof vervolgend komt de wandelaar langs pakhuizen, tamelijk hoog, waar schoorpalen de bouwvallige muren moeten stutten; langs gaarkeukens, wier walm hem reeds van verre gebiedt een anderen weg in te slaan; langs blinde muren, waartegen al de todden en vodden eener uitdragerij zijn opgehangen; langs gesloten huizen met verzakte kozijnen en uit het lood hangende muren. De middaghitte heeft de menschen binnen hunne huizen gedreven, waar 't schemerig en koel is, en hangt, zwoel en benauwend, in deze straten. Slechts een enkele zwerver dwaalt langs 't pad, de groote bamboehoed losweg op de haarbossen — een maagdelijk woud! — gezet, een enkele schurftige hond of havelooze kip werpt eene bewegelijke silhouet op den schelverlichten grond; in de verte komt ratelend de *klontong* 3) aan en achter hem de Maduresche koelie wiens schouder, daar waar de zwiepende draagstok drukt, met een wanstaltig uitwas is bezet, wiens naakte lendenen druipen...

Eerst tegen den avond zal dit straattaafreel levendigheid erlangen. Dan zal de ambachtsman zijn handwerk oefenen in het thans verlaten voorgaanderijtje, en in het dobbelhuis zullen de spelers met ware lynx-oogen de kleine chineesche kaartjes bespieden, en de rondventers van *tjao* en *samsoe* 4) zullen

1) Brits.

2) Huidsmersel, uit verschillende ingrediënten bereid.

3) Chineesche marskramer.

4) Soort van bier, van rijst, suiker en specerijen gebrouwen, getapt uit kannetjes die met klei worden dichtgemaakt.